

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Kultura języka polskiego cz. 2 Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Polonistyczno-filozoficzne studia nauczycielskie		Cykl dydaktyczny 2023/24	
Specjalność -		Kod zajęć 03PFNS.12K.07327.23	
Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Sylwia Karolak, Gabriela Dziamska-Lenart		
Prowadzący zajęcia	Gabriela Dziamska-Lenart		
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 15, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 1	

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Doskonalenie umiejętności sprawnego, poprawnego, skutecznego i estetycznego posługiwania się polszczyzną w różnych sytuacjach komunikacyjnych, zarówno w mowie, jak i na piśmie.
C2	Przekazanie wiedzy dotyczącej struktury i funkcjonowania współczesnej normy językowej, klasyfikacji błędów językowych, typologii innowacji językowych, kryteriów ich oceny, kodyfikacji i polityki językowej, postaw użytkowników wobec języka, zjawiska mody językowej, tendencji rozwojowych we współczesnej polszczyźnie.
C3	Przekazanie wiedzy o zależności sposobu językowego kształtowania tekstu od sytuacji komunikacyjnej.
C4	Przygotowanie do właściwej interpretacji i oceny nowych środków językowych pojawiających się w różnych typach tekstów.
C5	Uwrażliwienie na społeczną rolę nauczyciela w podnoszeniu poziomu świadomości i kompetencji językowych użytkowników polszczyzny.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	definiuje podstawowe pojęcia związane z poprawną komunikacją językową,	PFN_K1_W02, PFN_K1_W03, PFN_K1_W06	Kolokwium ustne
W2	wyjaśnia zależności między sytuacją komunikacyjną a poziomami normy, stosowanymi kryteriami oceny innowacji.	PFN_K1_W02, PFN_K1_W03, PFN_K1_W06, PFN_K1_W09	Kolokwium ustne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	rozpoznaje i rozróżnia widoczne w tekstach tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny,	PFN_K1_U02	Kolokwium ustne
U2	dostrzega innowacje i zmiany językowe występujące w tekstach mówionych i pisanych, także elektronicznych,	PFN_K1_U08	Kolokwium ustne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Kultura języka jako dyscyplina językoznawcza. Podstawowe pojęcia z zakresu kultury języka: kultura języka w ujęciu tradycyjnym (warszawska szkoła kultury języka); nurt socjolingwistyczny w badaniach kulturalnojęzykowych; etyka słowa, estetyka słowa; system, norma, uzus, tekst; obiektywny charakter normy jako płaszczyzny odniesienia dla zjawisk innowacyjnych; elita humanistyczna jako grupa kształtująca normę; stosunek normy do pozostałych płaszczyzn języka; innowacja językowa, zmiana językowa, błąd językowy; typy błędów językowych.	W1, W2	Wykład

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
2.	Struktura współczesnej normy językowej. Typy norm językowych: jednostki jednokształtne i jednostki wielokształtne wchodzące w skład normy; typy wariantów normy; norma języka ogólnego a odmiany regionalne współczesnej polszczyzny – gwary miejskie; norma wzorcowa i norma użytkowa (potoczna); norma skodyfikowana; normy częściowe: fonetyczna, słowotwórcza, fleksyjna, składniowa, leksykalna, frazeologiczna, stylistyczna, ortograficzna, interpunkcyjna.	W1, W2, U1	Wykład
3.	Typy innowacji językowych: innowacje uzupełniające; innowacje regulujące; innowacje rozszerzające; innowacje nawiązujące; innowacje skracające i ich typy; innowacje precyzujące – zjawisko semantycznej repartycji wariantów normy.	W1, W2, U1, U2	Wykład
4.	Innowacje uzupełniające w polszczyźnie XXI wieku: przyczyny powstawania innowacji uzupełniających; neologizmy słowotwórcze; neologizmy semantyczne (neosemantyzmy); neologizmy frazeologiczne (w tym zestawienia); najnowsze zapożyczenia.	W1, W2, U1, U2	Wykład
5.	Kryteria oceny innowacji językowych: przegląd propozycji badawczych dotyczących stosowania kryteriów poprawności językowej; kryteria wewnętrznojęzykowe i zewnętrznojęzykowe.	W1, W2, U1, U2	Wykład
6.	Współczesna norma frazeologiczna: struktura współczesnej normy frazeologicznej; typy innowacji frazeologicznych: uzupełniające, modyfikujące (ich rodzaje), rozszerzające, parafrazujące (trawestujące), semantyczne, mieszane; innowacja frazeologiczna a błąd frazeologiczny; zasady poprawności frazeologicznej.	W1, W2, U1, U2	Wykład
7.	Kodyfikacja. Polska polityka językowa: problemy związane z kodyfikacją języka; postawy użytkowników wobec języka; polityka językowa w Polsce w realiach Unii Europejskiej; Ustawa o języku polskim i działalność Rady Języka Polskiego.	W1, W2	Wykład
8.	Zjawisko mody językowej: moda i snobizm w języku; szablon leksykalny; wyrazy modne w 2. połowie XX w. a moda językowa XXI wieku.	W1, W2, U1, U2	Wykład
9.	Zewnętrznojęzykowe tendencje rozwojowe w polszczyźnie XXI wieku: internacjonalizacja; terminologizacja (technologizacja); demokratyzacja; mediatyzacja; zjawisko nowej piśmienności.	W1, W2, U1, U2	Wykład
10.	Wewnętrznojęzykowe tendencje rozwojowe w polszczyźnie XXI wieku: uniwerbizacja; multiwerbizacja; pleonazmy i tautologie; nowe tendencje w systemie gramatycznym.	W1, W2, U1, U2	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	<p>Warunki zaliczenia: - uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium ustnego.</p> <p>Kryteria oceniania: 5,0 - znakomita wiedza na temat struktury i zróżnicowania współczesnej normy językowej, typów innowacji językowych i kryteriów ich oceny, tendencji rozwojowych współczesnej polszczyzny, zjawiska mody językowej; znakomite umiejętności rozpoznawania innowacji i zmian językowych występujących w tekstach mówionych i pisanych, także elektronicznych, a także wyboru właściwych narzędzi do oceny innowacji, doboru środków językowych optymalnie dostosowanych do sytuacji komunikacyjnej, rozpoznawania i rozróżniania widocznych w tekstach tendencji rozwojowych współczesnej polszczyzny, korzystania z dostępnych źródeł ortoeiczych; znakomite kompetencje personalne i społeczne przejawiające się w podejmowaniu dyskusji nad statusem poprawnościowym form językowych w różnych sytuacjach komunikacyjnych, przekonującym uzasadnianiu prezentowanej przez siebie postawy wobec języka oraz kompetentnym popularyzowaniu wiedzy z zakresu kultury języka polskiego;</p> <p>4,5 - bardzo dobra wiedza z wyżej wymienionego zakresu; nieco mniejsze wymienione powyżej umiejętności; nieco mniejsze kompetencje personalne i społeczne w zakresie krzewienia kultury języka polskiego;</p> <p>4,0 - dobra wiedza na temat struktury i zróżnicowania współczesnej normy językowej, typów innowacji językowych i kryteriów ich oceny, tendencji rozwojowych współczesnej polszczyzny, zjawiska mody językowej; możliwe niedociągnięcia w zakresie umiejętności analizowania tekstów pod kątem poprawności językowej i widocznych w nich tendencji rozwojowych; słabsze kompetencje personalne i społeczne w zakresie krzewienia kultury języka polskiego;</p> <p>3,5 - zadowalająca wiedza z wyżej wymienionego zakresu; znacznie mniejsze umiejętności analizowania tekstów pod kątem poprawności językowej i widocznych w nich tendencji rozwojowych; słabe kompetencje personalne i społeczne w zakresie krzewienia kultury języka polskiego;</p> <p>3,0 - zadowalająca wiedza na temat struktury i zróżnicowania współczesnej normy językowej, typów innowacji językowych i kryteriów ich oceny, tendencji rozwojowych współczesnej polszczyzny, zjawiska mody językowej; niewielkie umiejętności analizowania, z licznymi błędami, tekstów pod kątem poprawności językowej i widocznych w nich tendencji rozwojowych; brak kompetencji personalnych i społecznych w zakresie krzewienia kultury języka polskiego;</p> <p>2,0 - niezadowalająca wiedza z zakresu określonego powyżej oraz będące tego następstwem dalsze braki w zakresie efektów kształcenia zdefiniowanych dla przedmiotu.</p>

Literatura

Obowiązkowa

1. Formy i normy, czyli poprawna polszczyzna w praktyce, red. K. Kłosińska, Warszawa 2013.
2. H. Jadacka, Kultura języka polskiego. Fleksja, słowotwórstwo, składnia, Warszawa 2005.
3. T. Karpowicz, Kultura języka polskiego. Wymowa, ortografia, interpunkcja. Warszawa 2009.
4. A. Markowski, Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne, Wydanie nowe, Warszawa 2018.
5. E. Polański, Zasady pisowni i interpunkcji. Warszawa 2008.
6. Polszczyzna na co dzień, red. M. Bańko, Warszawa 2006.
7. Poprawnie po polsku. Poradnik językowy PWN, oprac. A. Kubiak-Sokół, Warszawa 2007.
8. K. Waszakowa, Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny, Warszawa 2005.
9. Wielki słownik ortograficzny języka polskiego z zasadami pisowni i interpunkcji. Red. E. Polański, Warszawa 2003; wyd.2 -2006.
10. Wielki słownik poprawnej polszczyzny PWN, pod red. A. Markowskiego, Warszawa 2004.
11. Powyższa lista ma charakter orientacyjny i jest realizowana we fragmentach z uwzględnieniem zaplanowanego dla przedmiotu nakładu czasu pracy przewidzianej na czytanie. Ostateczny kształt listy lektur określa wykładowca na początku zajęć.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Czytanie wskazanej literatury	10
Przygotowanie do zaliczenia	5
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 30
Liczba punktów ECTS	ECTS 1

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PFN_K1_U02	Absolwent/ka potrafi kształtować w praktyce edukacyjnej kompetencje kluczowe i kulturowe uczniów oraz kompetencje specyficzne dla edukacji etycznej/filozoficznej i polonistycznej
PFN_K1_U08	Absolwent/ka potrafi identyfikować różne rodzaje tekstów kultury oraz analizować je i interpretować w kontekście edukacyjnym
PFN_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawową terminologię z zakresu etyki, filozofii, literaturoznawstwa i językoznawstwa oraz ich kontekstów
PFN_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane teorie i metodologie badań filozoficznych, etycznych, literackich i językoznawczych
PFN_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie główne kierunki rozwoju studiowanych dyscyplin, jak również związek filozofii z kulturą umysłową i naukową, a także językiem współczesnego społeczeństwa, literaturą i kulturą polską
PFN_K1_W09	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane wydarzenia życia kulturalnego stanowiące przydatny kontekst w praktyce edukacyjnej